

การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหน่วยงานรัฐและกลไกของรัฐ
ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย

A Comparative Study of the Actual Role of Government Agencies and State
Mechanisms in Laws Enforcement On Alcohol Points Control Measures
Around the University

¹กิตติณัฐ อุสาโห (Kitpinit Usaho)

²ฐิติกร หมายมั่น (Thitikorn Maimun)

¹คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

(Faculty of Graduate Studies, Eastern Asia University)

²คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

(Faculty of Engineering, Eastern Asia University)

Email: ¹kitpinit@eau.ac.th, ²Jitlada@edu.ac.th

Received September 28, 2020; **Revised** November 25, 2020; **Accepted** December 20, 2020

Abstract

This research was a qualitative research aimed to compare the actual role of government agencies state mechanisms in law enforcement on alcohol points control measures around the university between the situation after NCPO Order No.22/2015 with normal situation and the COVID-19 situation with normal situation. The population and sample groups used in this research consist of the Muang Pathumthani Police Station, Khlong Luang Police Station, Khlong Luang District, Excise Area Pathumthani 1, Excise Area Pathumthani 2, and Pathumthani Public Health. Key informants 11 people. The instrument was a semi-structured interview form with in-depth interview, data collection and collection by yourself, data analysis, content analysis presented in descriptive way. The research results were found that. 1. The situation after the NCPO Order No.22/2015, government officials have performed integrated work together with the administrative staff leading, Military, Police, Excise and Provincial Public Health. Assembling approximately 50 officers, once a week. Joint performance was more efficient and effective than normal performance, and 2. The situation of COVID-19 was still in the period of the NCPO Order No.22/2015. Government officials and the

integrated operations with administrative officers, Military, Police and Provincial Public Health. Assembling approximately 50 officers, once a week. Joint performance was more efficient and effective than normal performance.

Keywords: Compare Actual Role; Government Agencies; State Mechanism; Alcohol Points Control Measures Around the University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหน่วยงานรัฐและกลไกของรัฐ ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ระหว่างสถานการณ์ปกติกับสถานการณ์ภายหลังคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 และสถานการณ์ปกติกับสถานการณ์โควิด-19 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรเมืองปทุมธานี สถานีตำรวจภูธรอำเภอคลองหลวง ที่ว่าการอำเภอคลองหลวง สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 1 สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์เชิงลึก การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์เชิงเนื้อหา นำเสนอเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า 1. สถานการณ์ภายหลังจากคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 เจ้าหน้าที่รัฐได้ปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมีเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้นำ เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานสรรพสามิต และเจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัด สนธิกำลังประมาณ 50 นาย อาทิตย์ละ 1 ครั้ง ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากกว่าผลการปฏิบัติงานในสถานการณ์ปกติ และ 2. สถานการณ์ โควิด - 19 ซึ่งถือว่าเป็นช่วงที่ยังคงใช้คำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 เจ้าหน้าที่รัฐได้ปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมีเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัด สนธิกำลังประมาณ 50 นาย อาทิตย์ละ 1 ครั้ง ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากกว่าสถานการณ์ปกติ

คำสำคัญ: เปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริง; หน่วยงานของรัฐ; กลไกของรัฐ; มาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย

บทนำ

ปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ได้เกิดขึ้นช่วงราว พ.ศ. 2538 – 2539 (Sirach Loysmut, 2018) โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยรังสิตและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต เป็นมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ มีนักศึกษาจำนวนมาก และพอมีฐานะในการใช้จ่าย ทำให้เกิดจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีวิวัฒนาการมาโดยลำดับหลัง พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ยังถูกใช้เป็นแหล่งการกระทำผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย

ปัญหาที่ชัดเจนและเป็นประเด็นร้อนทางสังคม พาดหัวข่าวหน้าหนึ่งในสื่อต่าง ๆ ทำให้สังคมหันกลับมาพิจารณาประเด็น จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ดังนั้นในช่วงก่อน พ.ศ. 2558 ในเขตพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีมหาวิทยาลัยทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน จำนวนถึง 13 แห่ง และมีจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยจำนวนมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศ รองจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งในช่วงเวลานั้นจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย เปิดอย่างเสรีทำให้นักศึกษาเข้าถึงได้ง่ายส่งผลกระทบต่อมาอย่างต่อเนื่อง อาทิ เกิดนักดื่มหน้าใหม่ เกิดอุบัติเหตุ เกิดคดีฉกฉวยเงินทางเพศ เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ส่งเสียงดังกระทบกับชุมชน เกิดการทะเลาะวิวาท เกิดอาชญากรรม และเกิดคดียาเสพติด เป็นต้น ผู้ที่ได้รับผลกระทบส่วนใหญ่ ได้แก่ ชุมชนและนักศึกษา การปล่อยปละละเลยให้มีจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยจำนวนมาก จึงเป็นแหล่งอบายมุขที่ทำลายอนาคตนักศึกษาและยังสร้างปัญหาให้แก่สังคม อย่างต่อเนื่อง

จากผลกระทบที่เกิดจากจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยมีจำนวนมากดังกล่าวข้างต้น ใน พ.ศ. 2558 นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบายและออกมาตรการเป็นคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 22/2558 เรื่อง “มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ” เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ.2558 และแก้ไขเพิ่มเติม 46/2559 โดยใช้ควบคู่กับพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งตลอดระยะเวลาการบังคับใช้มาตรการดังกล่าวพบว่า จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน อย่างไรก็ตาม ยังคงพบการใช้ช่องว่างของกฎหมายโดยการอ้างเหตุผลต่าง ๆ จากผู้ประกอบการ อาทิ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่ทราบข้อกฎหมายว่าอะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ ส่วนผู้ประกอบการที่ทราบข้อกฎหมายโดยละเอียดแล้วพยายามที่จะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เมื่อเจ้าหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดมีข้ออ้างว่าไม่ทราบข้อกฎหมายและปฏิเสธว่าไม่ได้ขาย แต่ถูกดำเนินคดีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาเองหรือกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อนจะเข้ามาตรวจสอบ จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยอยู่ได้ เพราะมีกลุ่มลูกค้าที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และการเปิดจำหน่ายเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด

ปัญหาเกี่ยวกับจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย มีผู้เกี่ยวข้องที่สำคัญไม่น้อยกว่าสามฝ่าย ได้แก่ นักศึกษา ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย และหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ 1) ในส่วนของนักศึกษาต้องการการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของการดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เสี่ยงสุขภาพ เสียค่าใช้จ่าย เกิดอุบัติเหตุ เกิดการทะเลาะวิวาท ผลการเรียนตกต่ำ มีหนี้สินจากการพนัน ดินยาเสพติด และเรื่องซู้สาว เป็นต้น 2) ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยที่จะต้องมีจิตสำนึก มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ทางด้านธุรกิจเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่สนับสนุนให้นักศึกษามาเป็นลูกค้าหลักทางธุรกิจของตนเอง และ 3) หน่วยงานราชการที่ต้องบังคับใช้มาตรการตามกฎหมายอย่างเข้มงวด เพื่อให้พื้นที่รอบมหาวิทยาลัยเป็นพื้นที่สีขาว ปลอดจากอบายมุข โดยเฉพาะจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Suriya kongsanoh, 2015)

เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหา เกิดการบังคับใช้มาตรการอย่างจริงจัง และมีความยั่งยืนของมาตรการจำกัดการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัยของผู้ประกอบการจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในส่วนของการรณรงค์ คือ การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริง ของหน่วยงานรัฐและกลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหน่วยงานรัฐ กลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยระหว่างสถานการณ์ปกติกับสถานการณ์ภายหลัง คำสั่ง คสช. ที่ 22/2558

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหน่วยงานรัฐ กลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับมาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ระหว่างสถานการณ์ปกติกับสถานการณ์โควิด –

19

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยสุรา และข้อกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมการจำหน่ายสุรา หรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานีตำรวจนครบาลปทุมธานี สถานีตำรวจนครบาลคลองหลวง ที่ว่าการอำเภอคลองหลวง สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 1 สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 11 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหน่วยงานรัฐ และกลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ในเขตอำเภอเมือง และอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ขอบเขตด้านระยะเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 11 คน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – ตุลาคม 2563 รวม 9 เดือน

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎี กลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

Broom and Selznick (1973) ให้นิยามบทบาทว่า บทบาททางสังคมเป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งเฉพาะทางสังคม เช่น การเป็นพ่อ เป็นครู จะเน้นถึงสิทธิหน้าที่ ที่อยู่กับตำแหน่งทางสังคม แต่ละคนจะแสดงบทบาทอะไรบ้างในการเป็นพ่อ หรือเป็นครู ซึ่งเราสามารถอ้างสิทธิอันนี้

Levinson (1964) ได้นิยามความหมายของบทบาทไว้ 3 ประการ คือ ความมุ่งหวังข้อห้ามความรับผิดชอบและอื่น ๆ ความเป็นไปของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่คิดและกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น ๆ และการกระทำของบุคคลแต่ละคนที่กระทำโดยให้ความสัมพันธ์ของโครงสร้างทางสังคม

บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลอยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของผู้ที่อยู่ในตำแหน่ง แต่ก็อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความคาดหวังของผู้อื่นทั้ง ๆ ที่บทบาทนั้นไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของตนก็ได้

กลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย

คำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาระบบการขนส่งและรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ในข้อ 4 และข้อ 6 ดังนี้

ข้อ 4 ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (1) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ เข้าไปใช้บริการ (2) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ (3) เปิดทำการเกินกว่าเวลาที่กฎหมายบัญญัติ (4) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติ และ (5) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพวกราช วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน

ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิด และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวเป็นเวลาห้าปี และหากอยู่ในระหว่างการต่ออายุใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาต และมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้อื่นเป็นเวลาห้าปี

ภายใต้บังคับตามข้อ 6 กรณีเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก

ในการสั่งเพิกถอน หรือสั่งปิดตามวรรคสอง หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้นได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง สถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุราและห้ามมิให้ออกใบอนุญาตขายสุราให้อีก

คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดหรือมิให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยปละละเลยให้มีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสถานบริการหรือใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสถานบริการ หรือข้อกำหนดการออกใบอนุญาตขายสุรา และการขายสุรา ให้ผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 (EXCISE ACT B.E. 2560 (2017)) มาตรา 4 เจ้าพนักงานสรรพสามิต หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนสังกัดกรมสรรพสามิต

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 (ALCOHOLIC BEVERAGE CONTROL ACT B.E. 2551 (2008)) มาตรา 27 ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้ 1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา 2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา 3) สถานที่ราชการยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร 4) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก 5) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ 6) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง 7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป 8) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ (Office of the Council of State, 2008)

พระราชกำหนดการบริหารราชการสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (EMERGENCY DECREE ON PUBLIC ADMINISTRATION IN EMERGENCY SITUATION B.E. 2548 (2005)) มาตรา 9 บัญญัติว่า ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติลงได้โดยเร็ว หรือป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงมากขึ้น ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกข้อกำหนด ดังต่อไปนี้ 1) ห้ามมิให้บุคคลใดออกนอกเคหสถานภายในระยะเวลาที่กำหนด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น 2) ห้ามมิให้มีการชุมนุม หรือมั่วสุมกัน ณ ที่ใด ๆ หรือกระทำการใดอันเป็นการยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย (E-Library, The Secretariat of the House of Representatives, 2005)

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 (COMMUNICABLE DISEASES ACT B.E. 2558 (2015)) มาตรา 9 เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาดให้อธิบดีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการด้านวิชาการ มีอำนาจประกาศชื่ออาการสำคัญและสถานที่ที่มีโรคระบาด และแจ้งให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามมาตรา 34 ทราบรวมทั้งประกาศ ยกเลิกเมื่อสถานการณ์ของโรคนั้นสงบลงหรือกรณีมีเหตุอันสมควร (E-Library, The Secretariat of the House of Representatives, 2015)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยของ Sirach Loysmut (2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสถานการณ์การติดตามการเปลี่ยนแปลงหลังการบังคับใช้กฎหมาย และผลกระทบของร้านเหล้ารอบสถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และภูมิภาค ผลการศึกษาพบว่า จากสถานศึกษาทั้งหมด 18 แห่ง ทุกแห่งมีร้านเหล้ารอบสถานศึกษาในรัศมีไม่เกิน 10 กิโลเมตร ยกเว้นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) ที่ไม่มีร้านเหล้ารอบสถานศึกษา สถานศึกษาที่มีความเสี่ยงสูงคือ มีร้านเหล้าจำนวนมากเกิน 10 ร้าน มีจำนวน 5 สถานศึกษาที่มีความเสี่ยงต่ำ คือ มีร้านเหล้าจำนวน 1-2 ร้าน มีจำนวน 3 สถานศึกษา สถานศึกษาที่มีความเสี่ยงปานกลาง มีจำนวน 8 สถานศึกษา ผลการติดตามการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ พบว่า การบังคับใช้กฎหมายในด้านการควบคุมแหล่งจำหน่ายได้ผลสำเร็จในด้านจำนวนร้านเหล้าลดลงร้อยละ 20 – 50 ในหลายพื้นที่ ร้านย้ายออกไปไกลสถานศึกษามากขึ้นในทุกพื้นที่ ๆ สํารวจเฉลี่ย 1 กิโลเมตร จากสถานศึกษา มีร้านในรัศมี 300 เมตรอยู่ในบางพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 31

สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงของหน่วยงานรัฐและกลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการควบคุมจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย ใช้กรอบแนวคิด คำสั่ง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามั่วสุมและรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ในข้อ 4 และข้อ 6 ดังนี้

ข้อ 4 ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำกรอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ 1) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ 2) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ 3) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ 4) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ 5) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพวพาวาสุ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน

ภายใต้บังคับตามข้อ 6 กรณีเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก

ในการสั่งเพิกถอน หรือสั่งปิดตามวรรคสอง หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้นได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่ามีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา และห้ามมิให้ออกใบอนุญาตขายสุราให้อีก

คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดหรือมิให้ออกใบอนุญาตให้เป็นที่สุด ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยปละละเลยให้มีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสถานบริการหรือใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสถานบริการ หรือข้อกำหนดการออกใบอนุญาตขายสุรา และการขายสุรา ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สถานีตำรวจภูธรเมืองปทุมธานี สถานีตำรวจภูธรคลองหลวง ที่ว่าการอำเภอคลองหลวง สรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 1 สรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 และสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองปทุมธานี ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง รองสารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง นายอำเภอคลองหลวง สรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 1 หัวหน้าฝ่ายบริหารจัดการเก็บภาษีสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการและพนักงานสาธารณสุขอาวุโส รวม 11 คน

สร้างเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างตามกรอบแนวคิด คำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามารยาทการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ในข้อ 4 และข้อ 6

วิธีรวบรวมข้อมูล ออกหนังสือในนามมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ประสานไปที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนัดหมายสัมภาษณ์สาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี จำเป็นต้องผ่านการอนุญาตของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย และส่งผลการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ส่งไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี เพื่อการนัดหมายสัมภาษณ์ และออกหนังสือจากมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ประสานไปยังสถานีตำรวจภูธรเมืองปทุมธานี สถานีตำรวจภูธรคลองหลวง สำนักงานสรรพสามิตปทุมธานี 1 สำนักงานสรรพสามิตปทุมธานี 2

นัดหมายวันสัมภาษณ์และสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธร เมืองปทุมธานี ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง รองสารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรคลองหลวง หัวหน้าจัดเก็บภาษีสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 เจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 เจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามสรรพสามิตพื้นที่

ปทุมธานี 1 ปลัดอำเภอคลองหลวง เจ้าหน้าที่อำเภอคลองหลวง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการและพนักงานสาธารณสุขอาวุโส รวม 11 คน

วิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสังเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และทำร่างบทสรุปสำหรับผู้บริหาร นำเสนอคณะผู้วิจัย จากนั้นนำมาปรับแก้ไข นำส่งรายงานฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

ผลการปฏิบัติงานตามคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ตามข้อ 4 และข้อ 6 มีดังนี้

เจ้าหน้าที่รัฐมาตรวจและกวดขันจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย จากการสัมภาษณ์

1) สถานการณ์ภายหลังตามคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558

(1) ความถี่ในการตรวจ มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานสรรพสามิต และเจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัด ปทุมธานี สนธิกำลังประมาณ 50 นาย ตรวจพร้อมอาทิตย์ละ 1 ครั้ง ต่อมาตรวจพร้อมสองอาทิตย์ต่อ 1 ครั้ง และตรวจพร้อม เดือนละ 1 ครั้ง ตามลำดับ (Wichai Kaewsri, Interview, 2020; Santhiti Inhun, Interview, 2020)

(2) ผลการตรวจพร้อมและกวดขันในช่วงมีคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากกว่าสถานการณ์ปกติ (Yannawut Palachaiwut, Interview, 2020) ผลการตรวจพร้อมมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากกว่าสถานการณ์ปกติถึง 3 เท่า (Santhiti Inhun, Interview, 2020)

(3) ผลการเปรียบเทียบของสองสถานการณ์การปฏิบัติตามคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 ในช่วงพ.ศ.2558 ถึง พ.ศ.2559 ผลการปฏิบัติงานแบบบูรณาการมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากกว่าสถานการณ์ปกติพิจารณาจากผลการจับกุมตามคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 จำนวน 35 ราย เนื่องจากการบูรณาการตรวจพร้อมทำให้มีเอกภาพในการปฏิบัติงาน สามารถสนธิกำลังได้ถึง 50 นาย แต่ในสถานการณ์ปกติ เจ้าพนักงานสรรพสามิต พื้นที่ปทุมธานี 2 มีกำลังน้อย จำนวน 3 นายเท่านั้น ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความยากลำบาก จับกุมได้น้อยมาก (Yannawut Palachaiwut, Interview, 2020)

(4) เจ้าหน้าที่รัฐจากกรมสรรพสามิต มีการสำรวจร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังการประกาศสถานการณ์หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(5) เจ้าหน้าที่รัฐ เคยจับกุมร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือผู้ประกอบการสถานประกอบการที่มีการกระทำผิดตามข้อ 4 ตามคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 กรณีจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์หรือเข้าไปใช้บริการ

(6) เจ้าหน้าที่รัฐเคยจับกุมร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือผู้ประกอบการสถานบริการ หรือสถานประกอบการที่มีการกระทำผิด ตามข้อ 4 ของคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 กรณีเปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่าเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ

(7) เจ้าหน้าที่รัฐเคยสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการ โดยคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี และส่งสำเนาคำสั่งให้กรมสรรพสามิตดำเนินการเพิกถอนใบอนุญาต

(8) เจ้าหน้าที่รัฐ เคยมีการประชุมร่วมกับทางมหาวิทยาลัยเพื่อแก้ไขปัญหาตามมาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

2) สถานการณ์ปกติ

(1) สถานการณ์ปกติปฏิบัติงานตามลำพังหน่วยเดียว เช่น เจ้าพนักงานสรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 2 มี กำลัง 3 นาย ปฏิบัติด้วยความยากลำบาก ตรวจอาทิตย์ละ 2-3 วัน หรือในกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจตามปกติ ตรวจทั่วไปเป็นสายตรวจ ตรวจตู้แดงทั่วไป ตรวจทุกวัน (Yannawut Palachaiwut, Interview, 2020; (Wichai Kaewsri, Interview, 2020) ตรวจร้านค้าตอนกลางวัน เดือนละ 2 ครั้ง (Santhiti Inhun, Interview, 2020)

(2) สถานการณ์ปกติ ตรวจประมาณ 1 ใน 3 ของสถานการณ์โควิด-19 (Santhiti Inhun, Interview, 2020)

(3) สถานการณ์ปกติ ตรวจโดยทั่วไปตามข้อ 1 (Yannawut Palachaiwut, Interview, 2020; Wichai Kaewsri, Interview, 2020)

(4) สถานการณ์ปกติ ตรวจปกติไม่ได้สำรวจเหมือนกับสถานการณ์ทั้งสองสถานการณ์

(5) สถานการณ์ปกติ เจ้าหน้าที่รัฐเคยจับกุมเหมือนกับสถานการณ์ทั้งภายหลังคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 และสถานการณ์โควิด - 19

(6) สถานการณ์ปกติ เจ้าหน้าที่รัฐเคยจับกุม กรณีเปิดทำการเกินเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ และ จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ

(7) สถานการณ์ปกติ เจ้าหน้าที่เคยสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานบริการ

(8) สถานการณ์ปกติ เจ้าหน้าที่รัฐเคยมีประชุมบ้าง

3) สถานการณ์โควิด-19

(1) ความถี่ในการตรวจ มีการบูรณาการร่วมระหว่างเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้า พนักงานตำรวจ และเจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี สนธิกำลังประมาณ 50 นาย โดยมีฝ่ายปกครองเป็น ผู้นำตรวจร่วมอาทิตย์ละ 2 ครั้งในระยะแรก และต่อมาตรวจร่วมอาทิตย์ละ 1 ครั้ง และต่อมาตรวจร่วมสองอาทิตย์ต่อ 1 ครั้ง และตรวจร่วมเดือนละ 1 ครั้ง ตามลำดับ (Wirachaphat Tharipap, Interview, 2020; Phichaya Pienrat Interview, 2020; Nipon Panchanman, Interview, 2020) ตรวจเข้มตอนกลางคืน (Santhiti Inhun, Interview, 2020)

(2) ผลการตรวจและกวดขันในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ประกอบกับคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 ซึ่งยังคงใช้ อยู่ ผลการตรวจร่วมมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มากกว่าสถานการณ์ปกติ

(3) ผลการเปรียบเทียบของสถานการณ์โควิด-19 ประกอบกับคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 ผลการปฏิบัติงาน แบบบูรณาการ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากกว่าสถานการณ์ปกติ เจ้าหน้าที่รัฐได้แสดงความคิดเห็น เห็น ควรยังคงใช้คำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 ไว้ก่อน ช่วงสถานการณ์โควิด-19 สรรพสามิตพื้นที่ปทุมธานี 1 และ 2 ไม่ได้เข้าร่วมบูรณาการร่วมกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้าพนักงานสาธารณสุข จังหวัดปทุมธานี เพราะรับนโยบายเร่งด่วน เรื่องการขาดแคลนแอลกอฮอล์ การผลิตแอลกอฮอล์ไม่ได้รับอนุญาต และการปราบปรามการลักลอบกักตุนแอลกอฮอล์ ในสถานการณ์ปกติ เจ้าพนักงานตำรวจตรวจตามปกติ คือ การตรวจ จุดตู้แดง โดยทั่วไปไม่ได้เจาะจงร้านจำหน่ายสุราหรือขายเกินเวลาหรือจำหน่ายให้แก่บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี แต่ สถานการณ์โควิด-19 ปฏิบัติงานร่วมกันทั้ง 4 ฝ่าย สนธิกำลังประมาณ 50 นาย สามารถจับกุมได้จำนวนมาก 300 - 400 ราย ถ้านับแยกเกี่ยวกับการจำหน่ายสุราหรือขายเกินเวลาหรือจำหน่ายให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ถือว่ามีจำนวน

มากกว่าปกติ (Wichai Kaewsri, Interview, 2020) ผลการปฏิบัติงานการณโควิด-19 มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลประมาณ 3 เท่าของสถานการณ์ปกติ (Nareerat Chanta and Santhiti Inhun, Interview, 2020)

(4) เจ้าหน้าที่รัฐจากกรมสรรพสามิตไม่มีบทบาทเข้าร่วมบูรณาการตรวจร่วมกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้าพนักงานสาธารณสุข เพราะรับนโยบายเร่งด่วนกวัดขึ้นตรวจตรา เรื่อง การขาดแคลนแอลกอฮอล์ การผลิตแอลกอฮอล์โดยไม่ได้รับอนุญาต และการปราบปรามการลักลอบกักตุนแอลกอฮอล์

(5) เจ้าหน้าที่รัฐ เคยจับกุมร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือผู้ประกอบการสถานประกอบการที่มีการกระทำผิดตามข้อ 4 ตามคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 กรณีจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์หรือเข้าไปใช้บริการ

(6) เจ้าหน้าที่รัฐเคยจับกุมร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือผู้ประกอบการสถานบริการ หรือสถานประกอบการที่มีการกระทำผิด ตามข้อ 4 ของคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 กรณีเปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่าเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ

(7) เจ้าหน้าที่รัฐเคยสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการ โดยคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี และส่งสำเนาคำสั่งให้กรมสรรพสามิตดำเนินการเพิกถอนใบอนุญาต

(8) เจ้าหน้าที่รัฐ เคยมีการประชุมร่วมกับทางมหาวิทยาลัยเพื่อแก้ไขปัญหาตามมาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การเปรียบเทียบสถานการณ์ปกติกับสถานการณ์ภายหลังจากมีคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานแบบบูรณาการออกตรวจร่วมกัน 5 ฝ่าย ได้แก่ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานสรรพสามิต และเจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี โดยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้นำ ประเภตกำลัง จำนวน 50 คน การปฏิบัติงานร่วมกัน มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลหรือประสบความสำเร็จมากกว่าสถานการณ์ปกติ ประมาณ 3 เท่า (Nareerat Chanta and Santhiti Inhun, Interview, 2020)

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเปรียบเทียบสถานการณ์ปกติกับสถานการณ์โควิด-19 ยังคงใช้คำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 เจ้าหน้าที่รัฐได้ปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกัน 4 ฝ่าย ได้แก่ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัด สนธิกำลังประมาณ 50 นาย การปฏิบัติงานร่วมกันมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลหรือประสบความสำเร็จมากกว่าสถานการณ์ปกติ ประมาณ 3 เท่า (Nareerat Chanta and Santhiti Inhun, Interview, 2020)

อภิปรายผล

1. การเปรียบเทียบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สถานการณ์ภายหลังจากมีคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติงานแบบบูรณาการออกตรวจร่วมกัน ทั้ง 5 ฝ่าย ได้แก่ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้นำ เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานสรรพสามิต และเจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัด ประเภตกำลังจำนวน 50 นาย ได้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจของเจ้าหน้าที่รัฐ การประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกันแบบบูรณาการของเจ้าหน้าที่รัฐทั้ง 5 ฝ่าย มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลหรือประสบความสำเร็จมากกว่าการปฏิบัติงานในสถานการณ์ปกติ (Satethanan

Timwat, Wichai Kaewsri and Wayu Rasa, Interview, 2020) ประมาณ 3 เท่า (Nareerat Chanta and Santhiti Inhun, Interview, 2020)

การปฏิบัติงานในสถานการณ์ปกติเป็นการปฏิบัติเพียงลำพังหน่วยเดียวเป็นการตรวจปกติ ได้ผลอยู่ในระดับหนึ่ง จะพบปัญหาข้ออ้างของเจ้าของสถานบริการหรือสถานประกอบการต่าง ๆ เช่น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ยังไม่ทราบข้อกำหนดว่าอะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ ส่วนผู้ประกอบการที่ทราบข้อกำหนดโดยละเอียดก็มีความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เมื่อเจ้าหน้าที่จับกุม ผู้กระทำผิดมักมีข้ออ้างว่า ไม่ทราบกฎหมาย และปฏิเสธว่าไม่ได้ขาย แต่ลูกค้านำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาเองหรืออ้างว่าเจ้าหน้าที่ไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อนจะเข้าตรวจสอบ (Somprasong Meesudpien, Interview, 2020)

สำหรับด้านการกระทำผิดด้านการขายตามมาตรา 30 มาตรา 30 (3) การลดราคาเพื่อประโยชน์ในการขาย มาตรา 30 (4) การให้หรือเสนอสิทธิใด ๆ ซึ่งโชค รางวัล แลกสแลก แลกซื้อ แก่ผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรา 30 (5) แจก แถม ให้ และกำหนดเงื่อนไขในลักษณะบังคับซื้อ ในส่วนนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐปทุมธานีให้สัมภาษณ์ว่า ในส่วนด้านนี้ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของศรีรัช ลอยสมุทร (Sirach Loysmut, 2018) เนื่องจากผลการวิจัยมีขอบเขตของพื้นที่การดำเนินงานวิจัยมีมากกว่า เช่น พื้นที่ในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑลและภูมิภาค

2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานแบบบูรณาการการออกตรวจร่วมกันของเจ้าหน้าที่รัฐ ทั้ง 5 ฝ่าย ภายหลังจากหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 สั่ง ณ วันที่ 22 กรกฎาคม 2558 และคำสั่งนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ วันที่ 23 กรกฎาคม 2558 ช่วง พ.ศ. 2558 – 2559 มีการปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกันทั้ง 5 ฝ่าย โดยมีเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้นำกวาดขันและตรวจตราอาทิตย์ละ 1 ครั้ง ในช่วงแรก ต่อมาปรับเปลี่ยนเป็นสองอาทิตย์ต่อ 1 ครั้ง และปรับเปลี่ยนเป็นเดือนละ 1 ครั้ง ตามลำดับสามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สำหรับช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด – 19) ยังคงใช้คำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 อยู่ผลการปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกันสี่ฝ่าย ได้แก่ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้นำเจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัด ยกเว้นเจ้าพนักงานสรรพสามิต ประกอบกำลังจำนวน 50 นาย ผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัด ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 อีกประการหนึ่งด้วย สำหรับเจ้าพนักงานสรรพสามิตไม่ได้เข้าร่วมปฏิบัติงานแบบบูรณาการในสถานการณ์ โควิด – 19 เพราะรับนโยบายเร่งด่วน กวาดขันตรวจตราเรื่องการขาดแคลนแอลกอฮอล์ การผลิตแอลกอฮอล์โดยไม่ได้รับอนุญาต และปราบปรามการกักตุนแอลกอฮอล์ (Chanrueang Suksamran and Yannawut Palachaiwut, Interview, 2020)

การปฏิบัติแบบบูรณาการทั้งสองสถานการณ์ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเช่นเดียวกัน (Yannawut Palachaiwut, Interview, 2020; Nareerat Chanta and Santhiti Inhun, Interview, 2020)

3. ประเด็นการเปรียบเทียบระหว่างสถานการณ์ภายหลังคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 กับสถานการณ์โควิด-19 เป็นการปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกัน ผลการปฏิบัติงานทั้งสองสถานการณ์ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลหรือประสบความสำเร็จไม่แตกต่างกัน ถึงแม้ช่วงสถานการณ์โควิด-19 เจ้าพนักงานสรรพสามิตไม่ได้เข้าร่วมตรวจร่วมแบบบูรณาการ (Wichai Kaewsri, Interview, 2020; Nareerat Chanta and Santhiti Inhun, Interview, 2020)

4. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานระหว่างสถานการณ์โควิด-19 กับสถานการณ์ปกติมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ช่วงสถานการณ์โควิด-19 ยังคงใช้คำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 ผลการปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกันสี่ฝ่าย ได้แก่ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้นำ เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้า

พนักงานสาธารณสุขจังหวัด ประกอบกำลัง 50 นาย ผลการปฏิบัติมีประสิทธิภาพมากกว่าสถานการณ์ปกติ (Chanrueang Suksamran and Yannawut Palachaiwut, Interview, 2020) ประมาณ 3 เท่า (Nareerat Chanta and Santhiti Inhun, Interview, 2020)

สรุปผล

1. การเปรียบเทียบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สถานการณ์ภายหลังจากมีคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานแบบบูรณาการออกตรวจร่วมกัน 5 ฝ่าย ได้แก่ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานสรรพสามิต และเจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี โดยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองเป็นผู้นำ ประกอบกำลัง จำนวน 50 คน การปฏิบัติงานร่วมกัน มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลหรือประสบความสำเร็จมากกว่าสถานการณ์ปกติประมาณ 3 เท่า (Nareerat Chanta and Santhiti Inhun, Interview, 2020)

2. การเปรียบเทียบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สถานการณ์โควิด-19 ยังคงใช้คำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกัน 4 ฝ่าย ได้แก่ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานสาธารณสุขจังหวัด สนธิกำลังประมาณ 50 นาย การปฏิบัติงานร่วมกันมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลหรือประสบความสำเร็จมากกว่าสถานการณ์ปกติประมาณ 3 เท่า (Nareerat Chanta and Santhiti Inhun, Interview, 2020)

ข้อเสนอแนะ

การนำผลการวิจัยไปใช้เชิงนโยบาย

1) ผลการเปรียบเทียบสถานการณ์ภายหลังจากคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 กับสถานการณ์ปกติ ผลการปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกันมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากกว่าสถานการณ์ปกติ

2) ผลการเปรียบเทียบสถานการณ์โควิด-19 กับสถานการณ์ปกติ ผลการปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกันมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากกว่าสถานการณ์ปกติ

การนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงปฏิบัติ

เห็นควรนำเสนอนายกรัฐมนตรีนับเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงานร่วมกันแบบบูรณาการ 5 ฝ่าย ให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้การปฏิบัติงานมีเอกภาพ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริงต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไป

เห็นควรวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการจับกุมในช่วงสถานการณ์โควิด-19 หรือสถานการณ์ฉุกเฉินกับสถานการณ์ปกติ โดยศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ

องค์ความรู้ใหม่

1. การปฏิบัติงานบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานทั้ง 5 ฝ่าย ในสถานการณ์ภายหลังจากคำสั่ง คสช.ที่ 22/2558 ได้แก่ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานสรรพสามิต และเจ้า

พนักงานสาธารณสุขจังหวัด สนธิกำลังได้ถึง 50 นาย มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลหรือประสบความสำเร็จมากกว่าการปฏิบัติงานเพียงลำพังเพียงหน่วยเดียวในสถานการณ์ปกติ

2. การปฏิบัติงานบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานทั้ง 4 ฝ่าย ในสถานการณ์โควิด-19 สนธิกำลังได้ถึง 50 นาย มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลหรือประสบความสำเร็จมากกว่าการปฏิบัติงานเพียงลำพังหน่วยเดียวในสถานการณ์ปกติ

References

- Broom, L., & Selznick, P. (1973). *Sociological: A Text with Adapted Readings* (5th ed.). New York: Harper and Row Publishers, Inc.
- E-Library, The Secretariat of the House of Representatives. (2005). *Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situation, B.E. 2548 (2005)*. Retrieved September 27, 2020, from https://library2.parliament.go.th/giventake/content_give/em160748.pdf

- E-Library, The Secretariat of the House of Representatives. (2015). COMMUNICABLE DISEASES ACT B.E. 2558 (2015). Retrieved September 27, 2020, from https://library2.parliament.go.th/giventake/content_nla2557/law86-080958-26.pdf
- EXCISE ACT B.E. 2560 (2017). Royal Thai Government Gazette, Volume 134, chapter 32 A. March 20, 2017.
- Kongsanoh, S. (2015). *Liquor store around the University: Solution*. Retrieved September 27, 2020, From <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2558/hi2558-054.pdf>
- Levinson, D. J. (1964). *Role Personality and Social Structure*. New York: Macmillan Company.
- Loysmut, S. (2018). *Situation Study of Alcohol Outlets and Pubs Near Universities and Change After Law Enforcement in Bangkok and Other Provinces in Thailand*. Bangkok: This Project was supported by the Centre for Alcohol Studies and Thai Health Promotion Foundation.
- Office of the Council of State. (2008). *ALCOHOLIC BEVERAGE CONTROL ACT B.E. 2551 (2008)*. Retrieved September 27, 2020, from <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A4108/%A4108-20-2551-a0001.pdf>

Interview

- Chanta, N. (2020). Public Health Scholar. Interview, October 8, 2020.
- Inhun, S. (2020). Senior Health Official Person in Charge of Alcohol and Tobacco Control Work. Interview, October 8, 2020.
- Kaewsri, W. (2020). Suppression Inspector. Interview, July 9, 2020.
- Meesudpien, S. (2020). Deputy Superintendent. Interview, July 8, 2020.
- Palachaiwut, Y. (2020). Expert Excise Scholars. Interview, July 13, 2020.
- Panchaman, N. (2020). Sub Corporal of the Small Gun Squadron. Interview, July 9, 2020.
- Pienrat, P. (2020). Bailiff. Interview, July 9, 2020.
- Rasa, W. (2020). Sub Inspector of Suppression. Interview, July 9, 2020.
- Suksamran, C. (2020). Chief of Tax Administration. Interview, July 13, 2020.
- Tharipap, W. (2020). Expert Excise Scholars. Interview, July 8, 2020.
- Timwat, S. (2020). Superintendent. Interview, July 9, 2020.